

Bölüm 1

ENFORMASYON TOPLUMLARINDA GÖZETİM VE TOPLUMSAL-BİREYSEL MAHREMİYETİN İHLALİ

Cem ZAFER¹

GÖZETİM KAVRAMININ TARİHSEL GELİŞİMİ

Literatürde gözetim kavramı ve bu kavramın tarihsel gelişimi ile ilgili olarak pek çok bilgi yer alsa da bu konuyu en eski ye dayandıran Anthony Giddens'tır. Nitekim Giddens, gözetim kavramının insanlık tarihi ile yaşıt olduğu üzerinde durmaktadır ve ona göre gözetim kavramı günümüzdeki anlamıyla teknolojinin gelişmesi ve bu sayede görüntülemenin artması ile değil yazının bulunması ile birlikte başlamaktadır. Giddens yazının bulunması ve gözetimi birbirine bağlarken yazı ile kayıt altına alma uygulamaları üzerinde durmaktadır. Ona göre yapılan kayıt uygulamaları resmi anlamda bireylerin gözetimi anlamına gelen ilk uygulamadır. Bununla birlikte geçmiş dönemlerde yazının kullanım alanları ile ilgili olarak devletler bünyesinde yazının gözetleme faaliyetleri açısından oldukça büyük bir önemi olduğu, kişilerin idari denetim kapsamına yazı sayesinde alındığı üzerinde durmaktadır (Giddens, 2005).

Gözetleme ve yazı kavramları ile ilgili olarak günümüzdeki yapı düşünüldüğü zaman esasında Giddens'ın çok da haksız olmadığını belirtmek mümkündür. Yazı günümüzde bile devletlerin kayıt tutması için gerekli olan bir araç olmakla beraber yazı ile

¹ Dr. / Cumhurbaşkanlığı/ cemzafer06@gmail.com

getirilmesi ile devletin bireyi ve toplumu koruma vazifesini mahremiyet noktasında büyük bir katkı sağlanacaktır.

KAYNAKLAR

1. BENNETT, Colin J. (1995), "Privacy in the Political Systems: Perspectives from Political Science and Economics", 1 - 66.
2. COLEMAN, Stephan, (2004), "Universal Human Rights and Employee Privacy: Questioning Employer Monitoring of Computer Usage", Electronic Monitoring in the Workplace: Controversies and Solutions. Ed: John Weckert, Idea Group Publishing, USA.
3. DAVIES, S., (1997), "Re-Engineering The Right To Privacy", P. Agre & M. Rotenberg (Eds), Technology And Privacy: The New Landscape (Pp.143-165). Cambridge, MA: MIT Press, 143.
4. DOLGUN, Uğur, (2005), İste Büyük Birader, Hay Kitap, İstanbul.
5. GIDDENS, Anthony, (2005), Ulus, Devlet ve Sıddet, Çev. Cumhuriyet Atay, Devrin Yayınları, İstanbul.
6. GÜVEN, Mehmet, (2004), İnternet'te Güvenlik ve Hacker Meselesi, Grafiker Yayıncılık, Ankara,
7. LYON, David, (1997), Elektronik Göz (Gözetim Toplumunun Yükselisi), Çev. Dilek Hattatoğlu, Sarmal Yayınları, İstanbul.
8. LYON, David, (2006), Gözetlenen Toplum, Çev: Gözde Soykan, Kalkedon Yayınevi, İstanbul.
9. MARTIN, Brian, (1998), Information Liberation Challenging the Corruptions of Information Power, Freedom Press, London.
10. MARX, Karl, (1975), KAPİTAL, I, Çev: Alaatin Bilgili, Sol Yayınları, Ankara.
11. MILLER, Seumas & WECKERT, John, (2000), "Privacy, the Workplace and the Internet, Journal of Business Ethics, Vol.28, Issue 3, 255-265.
12. ÖZCAN, Mehmet, (2004), "Siber Terörizm ve Ulusal Güvenlik", İnternet ve Hukuku, Der: Yesim M. Atamar, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.
13. PARENT, P., (1992), "Privacy": 1992, in E.E. Cohen(ed), Philosophical Issues in Journalism (Oxford University Press, New York), pp.90-99.
14. PATTON, Jason W., (2000), "Protecting Privacy in Public? Surveillance Technologies and the Value of Public Places", Ethics and Information Technology, Vol.2, 181-187.
15. REIMAN, Jeffrey H., (1995), "Driving to the Panopticon: A Philosophical Exploration of the Risks to Privacy Posed by the Highway Technology of the Future", Computer and High Technology Law Journal, 11:1995.
16. S. WARREN, L. BRANDEIS, (1990), The right to privacy, Harvard Law Review, 4(5), 1890, 193-220.
17. STALDER, Felix, (2002), "Opinion. Privacy is not the Antidote to Surveillance", Surveillance & Society, Vol. 1, Issue 1, 120-124

Sosyoloji Araştırmaları

18. STAPLES, William G., (1997), *The Culture of Surveillance: Discipline and Social Control in the United States*, St. Martin's Pres, New York
19. WEBER, Max, (1998), *Sosyoloji Yazıları*, Çev. Taha Parla, Devletisim Yayınları, İstanbul.
20. WEBER, Max, (2005), *Bürokrasi ve Otorite*, Çev. H. Bahadır Akın, Adres Yayınları, Ankara.
21. WESTIN, Alan F., (1967), *Privacy and Freedom*, Atheneum, New York.
22. YAZICIOĞLU, Yılmaz, (1997), *Bilgisayar Suçları*, Alfa Yayınları, İstanbul.